Φλυαρία και Αργολογία: όταν ο φίλος μας μάς κουράζει (Κωνσταντίνος Αθ. Οικονόμου, δάσκαλος-συγγραφέας)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 13 Ιανουαρίου, 2022

Φλυαρία εἶναι ἡ κουραστική, γιὰ τοὺς ἀκροατές, πολυλογία κάποιου, κενὴ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου, ἐνῶ **ἀργολογία** εἶναι ἡ ἀδρανής, τεμπέλικη, ἀνούσια, ὁμιλία.

ΑΡΧΑΙΑ ΣΟΦΙΑ: Ὁ Θουκιδίδης διασώζει μία χαρακτηριστικὴ ἀπάντηση τῶν Σπαρτιατῶν, σὲ μία φλύαρη ἀντιπροσωπεία-πρεσβεία τῶν Σαμίων: *"Τὸ πρῶτο μισὸ τῆς ὁμιλίας σας ξεχάσαμε, ἐνῶ τὸ δεύτερο δὲν καταλάβαμε, ἀφοῦ ξεχάσαμε τὸ πρῶτο!"* Ὁ Πλούταρχος ἔλεγε πώς: *"**Ἡ πολυλογία εἶναι μάστιγα ποὺ συνδέεται μὲ τὴν περιέργεια**, γιατί οἱ φλύαροι θέλουν ν' ἀκοῦνε πολλά, γιὰ νὰ ἔχουν νὰ λένε πολλά."* Στὰ ἀρχαιότατα Δελφικὰ Παραγγέλματα τονίζεται: "*συγκράτησε τὴ γλῶσσα καὶ κυριάρχησε σ' αὐτή*". Ὁ Πυθαγόρας συμβούλευε: "***πρέπει νὰ σιωπᾶς ἢ νὰ λὲς λόγια ἀνώτερα τῆς σιωπῆς***". Ὁ Σόλων δίνοντας σημασία περισσότερο στὰ ἔργα, ἔλεγε: *"Τὰ ἔργα εἶναι ὁ καθρέφτης τῶν λόγων"*. Ὁ Θαλὴς ἔδειχνε πίσω ἀπὸ τὴ φλυαρία τὸν ἄφρονο ἄνθρωπο: *"**Τὰ πολλὰ λόγια δὲν εἶναι ἀπόδειξη φρονιμάδας***". Κατὰ τὸν Δημόκριτο, **ἡ ἀλήθεια δίνεται πάντα μὲ λίγα λόγια**, ἐνῶ τόνιζε: "*"**Ὅσοι μὲ τὰ λόγια κάνουν τὰ πάντα ἀλλὰ μὲ τὰ ἔργα τίποτε, εἶναι ψεύτικοι καὶ κατ΄ ἐπίφαση ἐνάρετοι***". Τέλος ὁ Πλάτων σημείωνε τὴν σημασία αὐτῶν ποὺ ἔπρεπε νὰ λεχθοῦν: *"**Αὐτὰ ποὺ πρέπει νὰ εἰπωθοῦν, πρέπει νὰ συμφέρουν καὶ τὸν ὁμιλητὴ καὶ τὸν ἀκροατή***".

ΝΕΟΤΕΡΗ ΣΟΦΙΑ: Μία γερμανικὴ παροιμία λέει πὼς "***τὸ ψέμα συνήθως φλυαρεῖ***", δείχνοντας ὅτι συχνὰ **φλυαρία σημαίνει δικαιολόγηση ἑνὸς ψέματος**. Ὁ Σίλλερ πίστευε στὴ **στενὴ σχέση μέθης καὶ φλυαρίας**. Ὁ Λαφονταὶν διακωμωδώντας ἔγραψε: "***Κάθε φλύαρος ζεῖ μὲ δαπάνες ἐκείνου ποὺ τὸν ἀκούει***", ἀποδίδοντας εὐθύνη καὶ στοὺς ἀκροατὲς τῆς φλυαρίας. Ὁ Μοντεσκιὲ πίστευε πὼς **τὸ πάθος εὐθύνεται στὴν ἔλλειψη βαθύτητας τοῦ ὁμιλητῆ**, ἐνῶ ὁ Νίτσε, ἀλαζονικότερα, τόνιζε γιὰ τὸν ἑαυτό του: "*Φιλοδοξία μου εἶναι νὰ πῶ σὲ δέκα προτάσεις αὐτὸ ποὺ ἄλλοι λένε σὲ ἕνα ὁλόκληρο βιβλίο*". Ἀκόμη, ὁ ὠμὸς Γκαῖμπελς τόνιζε σὲ στελέχη τῆς ὁμάδας του: "*Δὲ μιλᾶμε γιὰ νὰ ποῦμε κάτι, ἀλλὰ γιὰ νὰ πετύχουμε ἀποτέλεσμα*". Τὸ Ταλμούδ, ἱερὸ βιβλίο τῶν Εβραίων, τονίζει σοφά: "Σιωπᾶς καλύτερα, παρὰ μιλᾶς!"

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΩΡΗΣΗ: Γιὰ τὴν Ὀρθοδοξία σημαντικότατη εἶναι ἡ κατανυκτικὴ εὐχὴ τοῦ **ὁσίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου**, στὴν ὁποία μεταξὺ ἄλλων αἰτημάτων ὁ προσευχόμενος ζητᾶ: "Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργίας, φιλαρχίας καὶ ἀργολογίας μήμοι δος". Ἡ εὐχὴ αὐτὴ "ξυπνᾶ" καὶ προτρέπει τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀνέβει τὶς βαθμίδες τῆς πνευματικότητας. Ἕνα, λοιπόν, ἀπὸ τὰ βασικὰ αἰτήματα τῆς Εὐχῆς αὐτῆς εἶναι νὰ βοηθήσει ὁ Θεὸς στὴν **ἀπομάκρυνση τοῦ πνεύματος τῆς ἀργολογίας**. "***Ἡ ἀργολογία-φλυαρία ὁλοκληρώνει τὸ ἔργο τῆς πνευματικῆς καταστροφῆς μας μὲ τὴν πνευματικὴ δολοφονία τῶν ἀδελφῶν μας***" (Ι. Κορναράκης). **Τὸ λόγο τοῦ ἀνθρώπου, ἀνεκτίμητο θεῖο δῶρο, ποὺ μᾶς κάνει νὰ διαφέρουμε ἀπὸ τὰ ζῶα, εἶναι κρίμα νὰ τὸν ἀφήνουμε χαλαρό, παραποιημένο, ἀναιδῶς ψεύτικο. Ἄλλωστε τὰ λόγιά μας μένουν πάντα στὴ μνήμη τῶν ἀνθρώπων. Τὰ ἀνακαλοῦν στὴ μνήμη τους σὲ ὧρες ἡσυχίας καὶ λυποῦνται ἢ χαίρονται ἀναλόγως. Πόσο προσεκτικοὶ πρέπει νὰ εἴμαστε σὲ ἐκφράσεις, χαρακτηρισμοὺς καὶ κρίσεις! Ὁ σκανδαλισμός, ἡ συκοφαντία, ἡ καταλαλιά, ἀρχίζουν πάντα ἀπὸ τὴ φλυαρία καὶ τὴν περιττολογία**. "*Θρόνο ματαιοδοξίας, σημάδι ἀγνωσίας, εἴσοδο κατάκρισης, πρόξενο ψεύδους, διάλυση πνευματικῆς εὐφορίας τῆς προσευχῆς*", χαρακτηρίζει τὴν πολυλογία ὁ Ὅσιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, προσθέτοντας: "***δημιουργεῖ ἀδιαφορία γιὰ τὶς ἁμαρτίες, ποὺ ἐξαφανίζει τὴν προφύλαξη τοῦ νοῦ κατὰ τῶν παθῶν, ψυχραίνει τὴν πνευματικὴ θερμότητα καὶ σκοτίζει τὴν προσευχή***". Ὁ Ἅγ. Νικόδημος Ἁγιορείτης, τὴν ὀνομάζει ὀξύμωρα: "***ψυχρότητα τῆς εὐλαβοῦς θερμότητος***". Ὁ ἀββὰς Δωρόθεος παρατηρεῖ: "***συχνὰ συζητᾶμε ἀπὸ διάθεση ἀργολογίας. Κάτι θὰ μᾶς ξεφύγει, καὶ θὰ λυπήσουμε τὸν ἀδελφό μας***". **Ἡ ἀργία "ἀδιαφορεῖ" γιὰ τὸν Θεό, ἡ περιέργεια διαστρέφει τὴν πραγματικὴ γνώση, ἡ φιλαρχία, "σκοτώνει" τὴν συνείδηση ἔναντι τοῦ πλησίον καὶ ἡ ἀργολογία στρέφεται κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας διὰ τῆς σπατάλης τοῦ λόγου**. Γι' αὐτὸ ἀπὸ τὰ τριακόσια πάθη, ποὺ γράφει ὁ Πέτρος ὁ Δαμασκηνός, ὁ ὅσιος Ἐφραὶμ ἐπέλεξε αὐτὰ τὰ τέσσερα στὴν προσευχὴ ποὺ προαναφέραμε. Γιατί ἔχουν τόση δύναμη, ὥστε εὔκολα νὰ νεκρώνουν "σιωπηλὰ" τὴν ψυχή.

Η ΣΙΩΠΗ ΩΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ: **Ἀντὶ τοῦ κυριαρχοῦντος μεστοῦ ὕβρεως, ψεύδους, κολακείας, σαρκασμοῦ λόγου, ὑπάρχει καὶ ἡ διακριτικὴ σιωπή**. **Λέμε "διακριτική", διότι μποροῦμε νά ᾽χουμε σιωπὴ ἀπὸ δειλία ἢ ἀπὸ ἀλαζονικὴ οἴηση καὶ ξιπασιά. Ὅμως, ἡ ἐνσυνείδητη ἀπόρριψη φλυαρίας καὶ κουτσομπολιοῦ ἀποτελεῖ ἀρετή, ποὺ ὁδηγεῖ στὴν ἀποφυγὴ φιλονικιῶν**. **Οἱ σιωπηλοὶ μιλοῦν μὲ τὴ σοβαρὴ σιωπή τους**. **Σιωποῦν ἐξ αἰτίας τῆς ταπεινῆς αἴσθησης ὅτι δὲν ἔχουν κάτι σημαντικὸ νὰ ποῦν. Οἱ σιωπηλοὶ ἀπὸ διάκριση ἄνθρωποι, δὲν εἶναι συνηθισμένοι, ἀρεστοί, προτιμητέοι. Ὁ κόσμος ἀναζητᾶ τολμηροὺς συζητητές, θεωρώντας συχνά τοὺς σιωπῶντες νοσηρούς, μειονεκτικούς, δειλούς. Ὅταν ὅμως μιλοῦν, καταθέτουν μεστὸ περιεχομένου λόγο.** Τὸ Εὐαγγέλιο δὲν μᾶς θέλει πάντοτε σιωπῶντες. Μᾶς καλεῖ

συχνὰ σὲ ἱεραποστολή, ὁμολογία, νουθεσία. Ὁ Χριστὸς εἶπε στὸν ἀπόστολο Παῦλο: *"Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ*. Ὅμως, **τὰ μυστήρια τῆς Ὀρθοδοξίας γεννῶνται ἀπὸ τὴ σιωπή**. Μετὰ ἀπὸ μακρὰ σιγὴ στὴν ἔρημο μίλησε ὁ Χριστός. Τὸ μυστήριο τῆς Θείας Οἰκονομίας κατανοεῖται καλύτερα σιωπηλά. Ἡ σιωπὴ *"δηλώνει ταπείνωση νοῦ, ὅραση καρδιᾶς, εὐχαριστία ψυχῆς"* (Μωυσῆς ὁ Ἁγιορείτης).

Η ΣΙΩΠΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ. Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ: Διαβάζουμε στὸ Εὐαγγέλιο: *"Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐδὲν ἀπεκρίνατο"*. Δὲν ἀπαντᾶ, στοὺς "δικαστές" του. Θεωρεῖ ὅτι δὲν βγαίνει τίποτε μὲ τὰ λόγια, θὰ ἔπεφταν οἱ λόγοι του στὸ κενὸ ἐξ αἰτίας τῆς ἑκούσιας κώφευσης τῶν ἀνθρώπων, ἐπιβεβαιώνοντας τὸν προφήτη Ἠσαΐα ποὺ λέει: «*Δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα του καθόλου κι ἔμεινε ἄφωνος μπροστὰ στοὺς διῶκτες του*». Ἀκόμη, **ὁλόκληρος ὁ βίος τῆς Θεοτόκου εἶναι μία ἀπέραντη σιωπή**. Ἐλάχιστοι λόγοι τῆς Θεοτόκου διασώθηκαν. Ἠθελημένα **σιωποῦσε ἀπὸ ταπείνωση**. Ἄφηνε νὰ μιλᾶ ὁ Υἱός Της, μένοντας στὴ σκιά Του. **Ἡ "ἠχηρὴ" σιωπὴ τῆς Θεοτόκου εἶναι αὐστηρὸ κήρυγμα ἐλέγχου κάθε γυναικείας φλυαρίας**.

"ΚΕΡΔΗ" ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΗΣ ΑΡΓΟΛΟΓΙΑΣ: Οἱ πνευματικὲς ἐμπειρίες ἀδυνατοῦν νὰ ἀποδοθοῦν μὲ λόγια. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ἀδυνατώντας νὰ ἐκφράσει τὴν ἐμπειρία του μὲ λόγια: *"ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι"*. Κατὰ τὸν ὅσιο Ἐφραὶμ τὸν Σύρο, τὰ λόγια εἶναι τὰ φύλλα καὶ τὰ ἔργα οἱ καρποί. Ὁ ἅγιος Νεῖλος ὁ Ἀσκητὴς ἔγραψε: «***Ἡ γλῶσσα πολλοὺς κενόδοξους κατέστρεψε***». Ἀκόμη, ὁ τελώνης τῆς παραβολῆς δικαιώθηκε γιὰ τὴ σιωπηλὴ προσευχή του, ὅπως καὶ ἡ αἱμορροοῦσα. **Ὅταν κάποιος προκαλούμενος, ταπεινὰ σιωπᾶ, γιὰ νὰ μὴ γίνουν τὰ πράγματα χειρότερα, ὑποχωρεῖ, ἀποποιοιούμενος τῶν δικαιωμάτων του, χάριν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, τότε κερδίζει ἐνῶ φαίνεται ὅτι χάνει. Κι ἐνῶ πολυλογία, κενολογία, περιττολογία, ἀργολογία, δηλώνουν ἀδιάκριτη κενοδοξία, ἀντιθέτως ἡ διακριτικὴ ἡσυχία γεννᾶ τὴ σιωπή.** Ὁ κόσμος κουράστηκε ἀπὸ τὰ πολλά, τὰ παχειά, τ' ἀδιαφανῆ, τὰ ὑποκριτικὰ λόγια. Ἀντιθέτως: *"Ἡ σιωπὴ ποὺ ἀσκεῖται μ΄ ἐπίγνωση καὶ διάκριση εἶναι μητέρα τῆς προσευχῆς, ἀνάκληση ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία τῶν παθῶν, ἐπιστάτης λογισμῶν, (...) φίλη καρδιακῶν δακρύων, καλλιεργητὴς μνήμης θανάτου, ἐχθρὸς τοῦ ἀδιάκριτου θάρρους, σύζυγος ἡσυχίας, κρυφὴ πνευματικὴ ἀνάβαση"* (Κλίμαξ).

ΕΠΙΜΥΘΙΟ: Ἕνας ἀδόκιμος νοῦς μπορεῖ νὰ νομίζει πὼς εἶναι σοφὸς μὲ τὸ νὰ λέει ὅτι θέλει παντοῦ καὶ πάντα. Ὅμως *"ἡ υπεροψία τῆς φλυαρίας ἀποτελεῖ ἀνόητη προσπάθεια ἐπιβολῆς ἐπὶ πάντων"* (π. Μωυσῆς Ἁγιορ.). **Ἡ ἐκκοσμίκευση σήμερα τοῦ ἀνθρώπου συμπορεύεται μὲ τὴ φλυαρία**. Ἔτσι, ὁ λόγος, τελικά, ἀποσυνδέει τοὺς ἀνθρώπους. **Ἡ κατάκτηση τῆς σιωπῆς εἶναι δύσκολη, ἀποτελεῖ ὅμως μορφὴ ἀσκήσεως, ὅπως ἡ νηστεία καὶ ἡ ἐγκράτεια**. Τὰ τροπάρια τῆς Μ. Σαρακοστῆς μιλοῦν συχνὰ καὶ γιὰ **ἐγκράτεια γλώσσης**. Ἡ σιωπὴ πηγάζει ἀπὸ τὸν

πλοῦτο τῆς εἰρήνης τῆς καρδιᾶς καὶ συνδέεται μὲ τὶς ἄλλες ἀρετές. Σπουδαῖο **ἀντίδοτο στὴ φλυαρία καὶ τὴν ἀργολογία ἀποτελεῖ ἡ καρδιακὴ προσευχή** . *"Η προσευχὴ ἀποτελεῖ βίωμα μυστικό, δύσκολο -ἔκφραση, αἴσθηση καὶ ἀλάλητο στεναγμὸ τῆς καρδιᾶς. Ὁ Θεὸς δὲν ἀνακαλύπτεται ἀλλὰ ἀποκαλύπτεται. Τότε σιγᾶ πάσα σάρκα βροτεία.."* (Μωυσῆς Ἁγιορείτης).

(Πηγή: christianvivliografia.wordpress.com*)*